

ҮЙ ЖҰМЫСЫН ТЕКСЕРУ: 37.3 ЖӘНЕ 37.4 1)5)

37.3. Берілген 37.1-кестені толықтыр:

37.1-кесте

x	-13	-5	-0.2	0	$\frac{1}{17}$	1	5	7
$\frac{x+5}{x-3}$	$\frac{1}{2}$	0	$-\frac{3}{2}$	$-\frac{5}{3}$	-1.7	-3	5	3

① $x = -13$

$$\frac{x+5}{x-3} = \frac{-13+5}{-13-3} = \frac{8}{-16} = -\frac{1}{2}$$

②

$$\frac{-5+5}{-5-3} = \frac{0}{-8} = 0$$

③

$$\frac{1}{17} : (-12) = \frac{1}{17} \cdot \frac{1}{-12} = -\frac{1}{204}$$

④ $\frac{-0.2+5}{-0.2-3} = \frac{4.8}{-3.2} = -\frac{48}{32} = -\frac{6}{4} = -\frac{3}{2}$

37.4. Айнымалының қандай мәндерінде берілген өрнектердің мағынасы болмайды:

1) $\frac{x}{x-2}$;

2) $\frac{b+4}{b^2+7}$;

3) $\frac{y^2-1}{y} + \frac{y}{y-3}$;

4) $\frac{a+10}{a(a-1)} - 1$;

5) $\frac{y^3-1}{2-y} - \frac{2y}{3y-3}$;

6) $\frac{c^2-1}{3c} + \frac{4c}{2c-3}$?

Үй тапсырмасын тексеру

1) $\frac{x}{x-2}$;

① $x-2 \neq 0$

$x \neq 2$

② $x=2$ болса, өрнектің мағынасы жоқ

③ $x \neq 2$, 2-ге ем болса қабылданар болса, мағынасы бар.

④ M M M LIVEWORKSHEETS

37.АЛГЕБРАЛЫҚ БӨЛШЕК (ӨРНЕКТЕГІ АЙНЫМАЛЫНЫҢ МҮМКІН МӘНДЕР ЖИЫНЫН ТАБУҒА ЕСЕПТЕР ШЫҒАРУ)

7 «Ә» 29.03.23

Оқу бағдарламасына сәйкес оқыту мақсаты

7.2.1.17

Алгебралық бөлшектегі айнымалылардың мүмкін мәндер жиынын табу;

Сабақтың мақсаты:

Алгебралық бөлшектегі айнымалылардың мүмкін мәндер жиынын табады;

Бағалау критерийі:

Алгебралық бөлшектегі айнымалылардың мүмкін мәндер жиынын табуды орындайды;

МИҒА ШАБУЫЛ

12 қабатты үйде лифт бар. Үйдің 1 қабатында 2 адам, 2 қабатта 4 адам тұрады. Жоғарылаған сайын адам саны осылай екі есе арта береді. Сұрақ қай қабаттағы лифттің шақырғыш түймешесі ең көп басылады?

Қай сөз әрдайым дұрыс болып естіледі?

Жаңбырдың кезінде кімнің шашы суланбайды?

1 бұқа 5 литр сүт беретін болса, 5 бұқа қанша литр сүт береді?

Бір күні әкесі ұлына бір кітап беріп, «Мына кітапты оқысаң, саған 2000 теңге беремін», депті. Баласы 1 аптадан кейін әкесіне келіп, «Әке кітапты оқыдым, 2000 теңгемді бересіз бе?» дейді. Сонда әкесі баласына «Кітапты оқымағансың» деп жауап беріпті. Баласының кітапты оқымағанын әкесі қайдан білген?

**Теңізде
қандай тас
болмайды?**

 LIVEWORKSHEETS

[АЛДЫНҒЫ САБАҚҚА ШОЛУ](#)

Рационалды өрнек неше түрге бөлінеді? Түрлерін атаңыз?

РАЦИОНАЛДЫ ӨРНЕКТІ ЕСКЕ ТҮСІРУ

Бүтін өрнектер

$$\frac{x}{9}, \frac{1}{2}a; 2\frac{3}{7}yh; 5a+2b-3$$

Бөлімінде айнымалы
жоқ, айнымалы
бөлшектің алымында
ғана

$$\frac{b^2 + 6}{3b - 4};$$

Бөлшек өрнектер

Алымында айнымалысы бар
алгебралық бөлшектерді
(бөлшек өрнектерді)

$$\frac{x+1}{2x-4};$$

$$\frac{ab-4}{\frac{a}{b}+9}$$

Рационал өрнектер

бүтін өрнектер (көбейтінділер)

бөлшекті өрнектер (алгебралық бөлшектер)

Санды нөлге бөлуге болмайды

СӘЙКЕСТЕНДІРУ

1-топ

$$\frac{2+a}{3a+5}$$

$$\frac{a}{2} + \frac{5b-10}{b}$$

$$\frac{3y+1}{7y}$$

$$\frac{2x}{x^2-5}$$

Алгебралық
бөлшек
(бөлшекті өрнек)

Бүтін өрнек
(көпмүше)

2-топ

$$3ax^2$$

$$\frac{ax}{2} - c$$

$$2(x-y) + cx$$

$$\frac{ab-4}{\frac{a}{b}+9}$$

Алгебралық
бөлшек
(бөлшекті өрнек)

Бүтін өрнек
(көпмүше)

3-топ

$$\frac{11}{x-20}$$

$$5x + \frac{1}{2}$$

$$\frac{x}{5}$$

$$\frac{1}{5a+b}$$

Алгебралық
бөлшек
(бөлшекті өрнек)

Бүтін өрнек
(көпмүше)

ӨЗ ТОБЫҢНЫҢ ҚОРЖЫНЫНА ҚАРЖЫ ЖИНА

Әр топ әртүрлі құнды есептен біреу таңдап алады, есепті шығарып, тиісті қаржысын алады.

$$\frac{4-x}{3-x};$$

$$\frac{3}{x-2};$$

$$\frac{a-3}{a};$$

$$\frac{(a+1)(a+5)}{a-3}$$

$$\frac{15b-20c}{10b};$$

$$\frac{a(a-4)}{a+15}$$

$$\frac{2-x}{4-y}$$

$$\frac{a+0,1}{3a-1}$$

$$\frac{x+1}{2x-4};$$

$$\frac{(a+3)(a-3)}{2a-5}$$

$$\frac{y^2-16}{3y+12};$$

$$\frac{15x(y+2)}{6y+12};$$

$$\frac{6}{m-1}-\frac{2}{m};$$

$$\frac{1}{b+2}-\frac{3}{b};$$

$$\frac{x}{2x+4}-\frac{1}{x}$$

$$\frac{y^2-1}{13+2y}+\frac{17}{y}$$

CERTITY CƏTI

